

Ioan Murariu

Eu eram președinte de unitate, nu un pionier de rând (*râde*). Dar n-aveam o conștiință a acestei situații, pentru că referatele pe care trebuia să le citesc mi le făcea profesoara de română. Eu citeam la ședințe ce-mi dădea ea. Ea muncea și le făcea și, mai mult, trebuia să scrie citeț ca să pot eu citi cursiv (*râde*). (*Spuneți că și părinții dvs. și-au dat pământul la colectiv. Colectivizarea, ca porces...?*) ...Dramatic, traumatic, brutal. Averele obștei a picat pe mâna a doi – trei șarlatani care furau fără restricții, prin înțelegere cu milițianul. Iar țărani lucrau cu umilință, umiliți, lucrau ziua întreagă și primeau o retribuție de 2, 3 – 5 lei pe zi, când retribuția unei zile de muncă era 50, 60 – 100 de lei. (*Vă amintiți să fi fost o rezistență mai puternică în zona din care erați dvs.?*) Nu, n-a fost rezistență. Eu am o conștiință de vinovăție în privința asta, pentru că până la urmă generația noastră a fost cea care a condiționat părinții să dea pământul la colectiv. Era problema de a ne da afară din școli și atunci părinții au ales să de pământul decât să ne dea pe noi afară din școli. Aceasta a fost situația. Noi suntem vinovați de ruina proprietății (*zâmbește*). (*Când ați fost student vă simțeați într-un fel vinovat?*) Nu, asta era o glumă. Era ireversibilă problema, atunci. La noi au fost câțiva care nu s-au înscris și au fost izolați, li s-au dat pământuri rele, au fost obligați la contribuții mari, pe când la colectiv, ideea aceea de a fura și tu și eu funcționa foarte bine. Cei care furau masiv, președinții de colectiv și ceilalți, îi mai lăseau și pe cei care lucrau să fure câte un coș de roșii, de cartofi. Ei, pentru coșul acesta se duceau și lucrau.

(*Anii '60, din câte am înțeles, nu au fost marcați de lipsurile care au fost resimțite mai târziu?*) Nu, n-au fost până în anii '80. Eu, când lucram pe șantier aveam leafa de 390 lei. În uzină, câștigam 1300 – 1350 lei. Dar chiar și pe șantier, reușeam să mă descurc cu banii aceștia, iar când eram în uzină, puteam să-mi cumpăr și haine, și cravate. Aveam bani, banul avea putere de cumpărare. Puteam să economisesc, aveam la CEC bani. Problema a apărut pentru români când Ceaușescu a început să dea masiv, pentru a achita datoria externă. Aceasta a fost ideea lui, dar hoții care au fost lângă el și care după aceea au fost opoziția anticeaușistă, aceste bande au furat masiv.

Sistemul corupției sociale în socialism a fost inegalabil față de ce este acum. Acum se vede, pentru că este transparent, atunci era o mafie a PCR...! Nu te apropiai dacă nu cotizai. Principiile erau bune, erau umaniste, și dacă te ghidai după principiile acelea, era OK, dar nimeni nu le respecta. Pe noi ne inoculau să credem în ele și... (*Și în facultate, prin cursuri?*) Nu. Eu, după cum v-am spus, am prins breșa antidogmatică și s-a produs o debarasare drastică de ideologic. Aspectul științific prelua, iar profesorii care veneau cu brașoave din acestea erau disprețuiți, atât de studenți, cât și de ceilalți profesori. (*Era înființată Facult. Ștefan Gheorghiu?*) Da, era, dar asta era o concurență neloială pentru noi. Ei erau de formație filosofică, dar erau formați ideologic. Facultatea de Filosofie considera o decădere acest aspect. Filosofii puri nu-și puteau permite să abordeze în maniera în care se lucra la Ștefan Gheorghiu. La Ștefan Gheorghiu ceea ce era bun era Școala de Sociologie pentru că era Iordăchel, care plecase de la Filosofie și făcea sociologie cum se făcea la Școala lui Dimitrie Gusti. Era un profesionist și a făcut și la Ștefan Gheorghiu acest lucru. În rest, acolo nu se prea făcea filosofie.

(*A rămas la fel Facultatea de Filosofie și mai târziu sau nu?*) N-a fost contaminată, nici după '71 - '74 când a apărut cercul acela de fier asupra facultății, când s-a desființat Facultatea de Psihologie, Sociologia a fost drastic cenzurată... Nici la

București, nici la Cluj sau Iași nu s-au întâmplat aceste lucruri. Când eu vorbesc acum de rezistența prin curriculumul studenților, mă gândesc la ce făceau atunci profesorii: făceau rezistență prin curriculum. Eu la Socialism științific nu am făcut aceste lucruri: am studiat fundamentele doctrinei, am studiat determinismul social global, am făcut lucruri care se făceau în sociologia occidentală la vremea aceea. Profesorii noștri au trăit îndelung panica de a fi rămas în urmă față de occident. (*Aveați acces la lucrările occidentale?*) Da, era BCU, unde puteai găsi toate aceste lucruri. (*Nu erau trecute pe tot felul de liste...?*) Erau trecute unele, dar puteau fi citite, pentru că erau la fondul special, și cu aprobare de la decan puteai să te duci acolo.

Puteai să vorbești. Spuneam bancuri politice, când începeam seara, cu astfel de bancuri, o țineam 2 – 3 ore așa. (*Aveați infiltrați printre dvs. informatori?*) Nu. Acestea sunt povești de-ale ideologiei actuale. Mai degrabă am simțit asta după ce am ajuns profesor. În licee, de exemplu, erau „urechiuși” din aceștia...